Drie-en-veertigste Jaargang No. 36 Vrijdag 10 September 1937

WEEKBLAD VAN DEN ALGEMEENEN NEDERLANDSCHEN DIAMANTBEWERKERSBOND

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor Nederland ..... f 2.50 per kwartaal
„ Buitenland ..... - 3.25 „ „
(Bij vooruitbetaling.)

Redacteur: Dr. HENRI POLAK.
KANTOOR:
Fransche Laan 9, Amsterdam.
TELEFOON DER ADMINISTRATIE No. 53065.

ADVERTENTIEN:
Van 1 tot 5 regels ..... f 1.50
Elke regel meer ..... - 0.30
Contracten voor 500 regels 25 ct.,
voor 1000 regels 22½ ct. p. regel

Commissie van Arbitrage.

De Secretaris der Commissie van Arbitrage betreffende geschillen tusschen inzenders en den Redacteur van het *Weekblad* bericht, dat aan zijn adres schriftelijk mededeeling van zulke geschillen kan worden gedaan.

De Secretaris voornoemd,
S HARTOG.

P. L. Takstraat 20 huis.

Feestdagen en Inhalen.

Het is een van de eigenaardigheden van ons vak, dat het herhaaldelijk en op velerlei punten complicaties en moeilijkheden oplevert, die in andere takken van bedrijf onbekend zijn — complicaties en moeilijkheden, die dikwijls zeer bezwaarlijk ontrafeld en opgelost kunnen worden. Dit is dikwerf een gevolg van de omstandigheid, dat Joden en Christenen ons vak beoefenen.

Er zijn werkgevers, die hunne uit Joden bestaande personeelen niet op den Zaterdag laten werken, zelden, zoo ooit, uit godsdienstige overwegingen, doch om eerbiedwaardige redenen van particulieren aard. Deze personeelen bestaan slechts voor een gering deel uit orthodoxen, voor wie werken op den Sabbathdag of op feestdagen heiligschennis is, die zij tot geen prijs willen bedrijven. Daar nu de Sabbath reeds op Vrijdagmiddag een aanvang neemt, in eenige wintermaanden reeds circa 4 uur, en volgens ritueel voorschrift de arbeidsduur even te voren moet eindigen, levert de regeling van den arbeidsduur bezwaren op, die hier niet behoeven te worden gereleveerd, omdat zij uit de verslagen van allerlei vergaderingen bekend genoeg zijn.

Maar er zijn nog andere verwikkelingen en een voorname moet hier worden behandeld, omdat dienaangaande de Bondsraad dezer dagen een besluit heeft genomen, dat reeds verzet heeft uitgelokt vóór de zaak in den Bondsraad kwam en waartegen waarschijnlijk nog heel wat zal worden gesputterd, zoodat het noodig is de motieven, die den Bondsraad hebben geleid, uiteen te zetten.

Het geldt de vergoeding van werkverzuim op de kerkelijke feestdagen.

De toestand is zóó, dat er een aanmerkelijk verschil bestaat tusschen de aantallen Christelijke en Joodsche feestdagen.

Van eerstgenoemde zijn er ten hoogste zes, van laatstgenoemde ten hoogste dertien — een verschil dus van zeven dagen, hetgeen neerkomt op weinig minder dan anderhalve week loon.

Dientengevolge zijn fabrikanten, met personeelen die de Joodsche werkweek volgen, zeer in het nadeel tegenover hunne collega's, die de Christen werkweek toepassen. Ditmaal is het nadeelig verschil zelfs bijzonder belangrijk, omdat het toeval wil, dat Kerstmis en Nieuwjaar op dagen zullen vallen, die reeds rustdagen zijn, zoodat er in het geheel geen vergoeding behoeft te worden betaald, terwijl daarentegen de Joodsche feestdagen alle op werkdagen vallen, zoodat de vergoeding het maximum bereikt.

Bij dit alles moet in aanmerking worden genomen, dat men te Antwerpen slechts één werkweek kent en daar met Joodsche feestdagen geen rekening houdt. Er wordt daar dus slechts — in anderen vorm dan hier, doch in geldelijk opzicht in gelijke mate — vergoeding gegeven voor de Christelijke feestdagen, zoodat de Amsterdamsche patroons, bij welke de Joodsche werkweek wordt gevolgd, niet alleen in het nadeel zijn tegenover hunne Amsterdamsche collega's, waar zulks niet het geval is, doch eveneens tegenover hunne Antwerpsche concurrenten.

De Joodsche werkgevers (zoo zal ik hen nu gemakshalve verder noemen) hebben nu bezwaar gemaakt tegen een regeling der vergoeding, die hen in de hier geschetste nadeelige positie brengt. Dit leidde tot veel bespreking en onderhandeling, waaruit ten slotte de volgende regeling te voorschijn kwam:

1. Alle feestdagen zullen worden betaald.
2. De werklieden in de Joodsche personeelen zullen ten hoogste vier Zondagen werken, opdat het nadeel voor de patroons althans ten deele wordt opgeheven.
3. Dit werken op vier Zondagen mag in geen geval leiden tot overschrijding van de 40-urige werkweek.

Vóór deze regeling aan den Bondsraad werd voorgelegd, was zij reeds op de eene of andere wijze bekend geworden. Dit blijkt consternatie in de Joodsche personeelen te hebben verwekt, hetgeen er toe leidde, dat een aantal hunner, alsmede het Joodsche personeel van de firma Asscher, tot den Bondsraad het verzoek richtten de regeling te verwerpen.

De Bondsraad heeft haar echter met de grootse mogelijke meerderheid aangenomen.

Het college had daartoe zeer goede reden, zelfs de beste, die men zich kan denken. Verwerping zou namelijk de schromelijkste gevolgen hebben gehad. Zij zou er immers toe hebben geleid, dat de A.J.V. alle vergoeding voor feestdagen zou hebben verworpen, dat wij tegenover Antwerpen in een onmogelijke positie zouden zijn gekomen en dat aldaar waarschijnlijk de vergoeding zou zijn vervallen.

Tot goed begrip van deze dingen diene de volgende uiteenzetting.

Te Antwerpen is vastgesteld, dat zegels geplakt zullen worden ter waarde van 4 procent van het loon, de helft ten dienste van de vacantie, de andere helft ten behoeve van de feestdagen.

Ter vermijding van allerlei moeilijkheden en haken-en-oogen was het noodig, dat ook hier 4 procent zou geheven. Maar vele werkgevers met Christen personeelen zeiden er de voorkeur aan te geven de feestdagen rechtstreeks aan de eigen werklieden te vergoeden — om de voor de hand liggende reden, dat zij alsdan in 1937 niets zouden hebben te betalen. De Joodsche werkgevers zouden dan echter wel, en vrij veel, moeten betalen, waarin op zich zelf reeds iets onbillijks zou hebben gestoken en dat bovendien tot allerlei verwikkelingen aanleiding had kunnen geven. Het zou, bij voorbeeld, geenszins ondenkbaar zijn geweest, dat sommige dezer werkgevers zouden hebben gestopt in de week voor de feestdagen, ten einde aldus betaling te ontloopen; van sommige Antwerpsche fabrikanten, die hier laten werken, zou dit zeer stellig te duchten zijn geweest.

Daartegenover waren de Joodsche werkgevers niet geneigd veel meer te betalen dan hun collega's met Christen personeelen en ook meer dan Antwerpen.

Er moest dus een compromis worden gevonden, *wilde men niet de zeer groote kans loopen, dat er van betaling voor de feestdagen in het geheel niets zou terecht komen.*

Indien dit ware geschied — en men mag aannemen dat het zeker zou zijn gebeurd — dan zou dus hier voor de feestdagen niemand betaling hebben gekregen. Dit zou op zich zelf reeds erg genoeg zijn geweest, maar wellicht nog erger mag het worden genoemd, dat alsdan te Antwerpen de geheele daar gemaakte regeling zou zijn ingetrokken — te Antwerpen, waar naar ons voorbeeld en op ons verzoek betaling voor feestdagen werd ingesteld. Wellicht zou daardoor aan de samenwerking met Antwerpen, die reeds aanmerkelijke voordeelen heeft afgeworpen en van welke men met reden goede verwachtingen mag koesteren, een einde zijn gekomen, hetgeen wel een van de ergste dingen zou zijn, die ons thans zouden kunnen overkomen.

Nu stelle men zich de zaak goed voor:

aan den eenen kant vrij groote zekerheid van verlies van betaling voor de feestdagen, verwarring te, waarschijnlijk gevolgd door een breuk met Antwerpen;

aan den anderen kant een compromis, waarbij de werklieden, die de Joodsche werkweek volgen, meer uitbetaald krijgen dan de anderen en daartegenover ten hoogste vier Zondagen zullen moeten werken, zonder dat de 40-urige arbeidsweek wordt overschreden, integendeel, vaak met minder dan 40 uren arbeids.

De keuze kon niet moeilijk zijn: de Bondsraad heeft bijna eenstemmig het tweede gekozen.

* * *

Het besluit van den Bondsraad heeft, zooals de beide bovengenoemde verzoekschriften lieten verwachten, beroering verwekt.

De in Joodsche personeelen werkende leden hebben, ongeacht hetgeen op het spel stond en als gewoonlijk zonder zich rekenschap te geven van al wat er aan de in het geding zijnde zaak vastzit, het noodig gevonden en oirbaar geacht mondeling, schriftelijk en zelfs telegrafisch bij het Bestuur te protesteeren. Op de fabrieken zal het wel luidruchtig zijn toegegaan. Zij, de leden, wisten, als gewoonlijk, precies hoe het moest en natuurlijk veel beter dan het domme Bestuur en de eeuwig ja en amen zeggende Bondsraad.

Dit „genoegen" zij hun gegund. Maar het zal geen verandering brengen in de getroffen regeling.

Bestuur en Bondsraad konden en mochten niet de geheele betaling voor de feestdagen hier en te Antwerpen op het spel zetten.

Wat zouden de leden, ook de nu protesteerende kleine minderheid van hen, wel hebben gezegd, als wij het compromis hadden afgewezen en zij zouden, als gevolg daarvan, geen vergoeding voor de feestdagen hebben ontvangen?

Het ware ons uiterst gemakkelijk gevallen, bij de besprekingen met de A.J.V. een afwijzend gebaar te maken. Maar de leden, *alle leden*, zouden dan de feestdagen hebben kunnen „vieren" zonder een cent in huis. En aan wat er dan te en met Antwerpen zou zijn geschied, durf ik zelfs niet denken.

Hadden de protesteerende leden dit liever gehad?

Zoo ja, dan zou men aan hun verstand moeten twijfelen.

Zoo neen, wat beteekent dan hun kabaal, wat beduiden dan hun protesten tegen het geringe offer, dat van hen wordt gevraagd, een offer, dat nauwelijks zoo mag worden genoemd en waarmede betaling voor feestdagen aan allen, hier en in België, verzekerd is?

Men ga eens na: Indien er vier Zondagen wordt gewerkt, dan hebben degenen, die zulks moeten doen, *nog altijd drie betaalde feestdagen meer dan hunne mede-werklieden;* zij werken in geen enkele week langer, veeleer niet onbelangrijk korter dan 40 uren; zij ontvangen over de bedoelde vier weken hun volle loon.

Is dit nu zoo verschrikkelijk? Is het zoo verwerpelijk, dat men er de geheele betaling van de feestdagen voor op het spel mag zetten?

De weerspannige leden moeten over een en ander nu maar eens goed nadenken. Ik houd mij overtuigd, dat zij alsdan hunne dwaling zullen inzien en zullen begrijpen, dat een andere oplossing niet mogelijk was, dat Bestuur en Bondsraad ook thans hebben gedaan wat in het welbegrepen belang is van de diamantbewerkers hier en elders.

H. P.

Officiëele Mededeelingen.

Regeling van den werktijd voor de werklieden in de personeelen, waar de Joodsche feestdagen NIET wordt gewerkt.

Het Bestuur bericht, dat de werktijd voor de werklieden, werkzaam in de personeelen, waar gedurende de Joodsche feestdagen *niet* wordt gewerkt, in de week eindigende 11 September 1937 als volgt is vastgesteld:

Zondag, Maandag, Donderdag en Vrijdag wordt de gewone, thans geldende werktijdregeling gevolgd. Alleen *Dinsdag* (den dag vóór Groote Verzoendag) is de werktijd vastgesteld van *8—12* en van *1—5* uur.

De werklieden, werkzaam buiten boven aangegeven personeelen blijven de gewone werktijd volgen. Het is verboden daarin wijziging te brengen.

Vacantiegeld voor het volgende jaar.

Het Bestuur heeft van de A.J.V de mededeeling ontvangen, dat voor het volgend jaar weder 4% op het wekelijksch uitbetaalde loon zal worden gegeven voor vacantiegeld en feestdagenvergoeding.

In de nieuwe uitgereikte vacantiegeldboekjes zullen dus van de week eindigende 24 Juli 1937 af weder vacantiegeldzegels voor deze beide doeleinden moeten worden geplakt. Deze vacantiegeldzegels zijn op de gewone wijze verkrijgbaar, 's Woensdags, aan het loket kassier Bondsgebouw.

BESTUURSVERKIEZING.

Bondsvergadering

op Maandag 13 September 1937, des avonds half negen, in het Gebouw *Bellevue*, ingang Leidschekade.

Agenda:

Bespreking van de candidaten voor het ambt van Bestuurder.

Toegang voor alle leden op vertoon van bondsdiploma 1936-1937, met ten hoogste twee weken schuld.

Certificaten.

Het Bestuur bericht, dat op verzoek van het Bestuur van den A.D.B. voorloopig geen certificaten voor Antwerpen worden verstrekt.

LET OP DE WIJZIGINGEN!!

WERKLOOZENUITKEERING 1937.

Halen van den uitkeeringsstempel voor de week eindigende 18 September 1937:

Maandag 13 September 1937.

De leden van alle vakgroepen, des morgens van 10.30—11 uur, in het onderhuis van het Bondsgebouw.

Regeling voor de uitbetaling van de uitkeering in de week eindigende 18 September 1937:

Vrijdag 17 September 1937,

s morgens van 10.30-11 uur

voor de leden van alle vakgroepen.

Voor de goede orde wordt men verzocht zich stipt aan deze regeling te houden.

De uitkeering bij ziekte zal uitsluitend Donderdag 16 September 1937 van 10.30-11 uur worden betaald.

Aangifte van Werkloosheid in het Bondsgebouw.

De leden, die bij werkloosheid f 0.30 per week contributie betalen, melden zich

Donderdag 16 September 1937,

des middags van 1—2½ uur, in het onderhuis van het Bondsgebouw.

De leden, die f 0.20 of f 0.40 cent per week contributie betalen, melden zich

Donderdag 16 September 1937,

's middags van 1—2 uur, loket Kassier, in de hal van het Bondsgebouw.

Indien men zich buiten de stad bevindt, moet men dit van daar per briefkaart melden op den bepaalden dag, met uitzondering van werkloos-melden uit plaatsen in het buitenland, waar de diamantindustrie wordt uitgeoefend, vanwaar geen melding kan worden aanvaard. Voor het vertrek naar zulke plaatsen moet men persoonlijk daarvan aan de administratie kennis geven.

OPGELET.

Voor de uitkeering bij gedeeltelijke werkloosheid, overeenkomstig de bepaling in artikel 24 van het reglement voor de Werkloozenkas, moeten de leden, die deze week meer dan EEN dag werkloos waren en recht op uitkeering hebben, zich

Maandag 20 September 1937, 's middags van 12.30-1.30 uur

melden, voorzien van BONDSBOEKJE 1936-1937 en afrekenbriefje, of bewijs van den werkgever vermeldende het bedrag dat is verdiend.

Zonder zulk een bewijs MAG GEEN uitkeering worden verstrekt.

De uitkeering mag dan slechts aan die leden worden verstrekt voor zoo ver zij in die week minder dan 25% boven het voor hen geldende UITKEERINGSBEDRAG hebben verdiend.

Aangifte voor uitkeering bij ziekte. ZIE BONDSBOEKJE.

Loop van het ledental van 31 Juli 1937 tot en met 28 Augustus 1937.

Ingeschreven:

Vakgroep	Leerling nu lid	Opnieuw lid	Opn. lid Hst. 1 art. 7	Over naar andere Bond
1	1	1	2	—
2	1	—	—	3
3	—	—	—	—
4	—	—	—	—
5	—	—	—	—
6	—	—	—	—
7	—	—	—	—
8	—	—	—	—
9	—	—	—	—
Totaal	2	1	2	3

Afgeschreven:

Vakgroep	Bedankt	Overleden	Uittreding uit het vak	Over naar andere Bond	Naar Amerika
1	—	—	—	—	1
2	5	2	1	1	—
3	—	1	—	—	—
4	1	—	—	2	—
5	—	—	—	—	—
6	—	—	—	—	—
7	—	—	—	—	—
8	—	—	—	—	—
9	—	—	—	—	—
Totaal	6	3	1	3	1

Aantal leden op 31 Juli '37		3933
	bij	8
		3941
	af	14
Aantal leden op 28 Aug. '37		3927

Contributie.

Week 4 September 1937.

Werkenden (Leden Werkloozenkas).

7	zegels à	f 3.— =		21.—
56	„	„ - 2.50 =	-	140.—
100	„	à - 2.— =	-	200.—
197	„	„ - 1.75 =	-	344.75
700	„	„ - 1.50 =	-	1050.—
867	„	„ - 1.25 =	-	1083.75
179	„	„ - 1.— =	-	179.—
44	„	„ - 0.70 —	-	30.80
28	„	„ - 0.30 —	-	8.40
2178	zegels			3057.70

Niet werkenden (Leden en niet-leden Werkloozenkas).

205	zegels à	f 0.50	f	102.50
652	„	„ - 0.40	-	260.80
317	„	„ - 0.30	-	95.10
590	„	„ - 0.20	-	118.—
1764	zegels		f	576.40
106	oude weken		-	21.20
			-	597.60
			f	3655.30

Hiervan voor de Werkloozenkas:

Werkenden.

360	zegels à	- 1.—	f	360.—
1567	„	„ - 0.75	-	1175.25
179	„	„ - 0.50	-	89.50
44	„	„ - 0.20	-	8.80
28	„	„ - 0.10	-	2.80
2178	zegels		f	1636.35

Niet werkenden.

205	zegels à	- 0.30	f	61.50
652	„	„ - 0.20	-	130.40
317	„	„ - 0.10	-	31.70
			-	223.60
1174	zegels		-	1859.95
			f	1795.35

Niet-leden Werkloozenkas.

a. Zij die recht hebben op Werkloozenuitkeering uit de Hoofdkas.

1	zegels à	f 2.50	f	2.50
1	„	„ - 2.—	-	2.—
1	„	„ - 1.75	-	1.75
4	„	„ - 1.50	-	6.—
10	„	„ - 1.25	-	12.50
8	„	„ - 1.—	-	8.—
1	„	„ - 0.70	-	0.70
26	zegels		-	33.45

b. Zij, die geen recht hebben op Werkloozen-uitkeering.

35	zegels E.W. à	f 2.—		70.—
1	„	„ - 2.—	-	2.—
1	„	„ - 1.—	-	1.—
31	„	„ - 0.75	-	23.25
149	„	„ - 0.50	-	74.50
3	„	„ - 0.20	-	0.80
220			-	171.35
		Hoofdkas.....	f	2000.15

Ontvangen van B.-leden:

785 zegels à f 0.20 f 157.—

Werkende leden van den A. N. D. B. en de drie kleine organisaties.

Week eindigende 4 September 1937.

Totaal aantal werkenden 2707, waarvan leden van den A.N.D.B. 2657.

Van de leden van den A.N.D.B. werkten

Van Vakgroep	De gekeurde week	Meer dan 3 dagen doch geen volle week	3 dagen of minder	Totaal
1	214	3	15	232
2	1755	35	36	1826
3	209	1	3	213
4	258	8	23	289
5	17	1	—	18
6	8	—	—	8
7	8	—	—	8
8	10	—	—	10
9	52	1	—	53
	2531	49	77	2657

Statistiek der Werkloosheid.

Aangemeld in de week eindigende 4 Sept. 1937.

Vakgr.	Mannen	Vrouwen	Totaal
1	30	2	32
2	662	—	662
3	189	1	190
4	36	70	106
5	83	—	83
6	44	—	44
7	—	28	28
8	19	—	19
9	17	3	20
	1080	104	1184

tegen 1241 in de vorige week.
Aantal leden: 3925.

Overzicht der Ziekenuitkeering.

In de week van 30 Aug.—4 Sept. 1937.

Vakgroep	Aantal zieken	Bedrag
1	1	f 7.80
2	17	- 159.70
3	—	- —.—
4	3	- 30.70
5	1	- 14.—
6	—	- —.—
7	—	- —.—
8	—	- —.—
9	—	- —.—
	22	212.20

De uitkeering bij overlijden, groot f 125.—, werd verstrekt aan de weduwe van wijlen D. Busnach, Vakgroep 9, No. 413.

Maatschappelijk Werk.

Esperanto-cursus.

Enkele leden hebben ons verzocht, in het komende seizoen weder een cursus Esperanto te organiseeren. Wij zijn daartoe gaarne bereid, doch de eerste voorwaarde om zulk een cursus te houden, is: voldoende belangstelling. De beide vorige jaren was het aantal gegadigden zóó gering, dat het niet doenlijk was tot een cursus te komen. Moeht voor een eventueel te houden cursus in Esperanto thans een voldoende aantal belangstellenden aanwezig zijn, dan zullen wij gaarne onze medewerking verleenen.

Het volgen van den cursus brengt voor de deelnemers slechts geringe kosten met zich — aanschaffing leerboekje en enkele cahiers — totaal ± f 1.

Belangstellenden wordt verzocht zich vóór of uiterlijk op 14 September 1937 schriftelijk op te geven bij den Secretaris der Commissie voor het M.W., Transvaalplein 23, onder duidelijke vermelding van naam, adres en vakgroepnummer.

De cursus zal waarschijnlijk op Dinsdag of Woensdagavond worden gehouden.

De Commissie voor het M. W. van den A. N. D. B.,

H. Bonn Dzn., *Voorzitter.*
Heyman Vos, *Secretaris.*

Ons Jeugdwerk.

Woensdag 1 September 1937 was voor de leden van de Jeugdgroep een bonte vroolijke avond georganiseerd. De leekenspelers zouden, na hun welverdiende rust, weer optreden. Veel tijd om te repeteeren hebben zij niet gehad, maar het is hun uitstekend gelukt, met tooneelstukjes, voordrachten, zang van een Amerikaansch mannenkoor de jongens en meisjes een kleine twee uren bezig te houden; er is allerhartelijkst en gul gelachen. Er zitten ware artisten onder onze leerlingen, die de kunst verstaan van elke rol iets goeds te maken. De leiders van de Leekenspel-troep hebben flinke plannen, die dezen winter worden uitgebroed. Wij wenschen hun veel succes.

Een week geleden is medegedeeld, dat voor de Jeugdgroep een Bestuur is gekozen. Het heeft de functies als volgt verdeeld: Ies Mug, voorzitter; Jules Dresden, secretaris; Riek Harms, penningmeesteresse; Jo Blik, 2e voorzitter-propagandaleider; Cor Walter, spaarfondsbeheerder; D. Kuyt, H. Vos, Co Redelaar en Jo van Straten, leden.

Het Bestuur heeft voor de wintermaanden groote plannen. Op het programma staan een paar filmvoorstellingen, die in de komende maanden voor de leerlingen zullen geschieden. De eerste wordt gehouden op Donderdag 16 September 1937 in het Bondsgebouw. In nauwe samenwerking met de Nederlandsche School-Bioscoop, vertoonen wij de prachtige film:

Gras!

De korte inhoud moge hier volgen:

Een Perzische volksstam verkeert in grooten nood. Door aanhoudende droogte is het gras op de velden verdord. Daar zij van hun vee leven, dreigt de hongerdood voor de dieren, dus ook voor de menschen. Na rijp beraad wordt besloten, met volk en vee te verhuizen. De eerste groote hindernis is een breede woeste stroom. Er is geen keus, men moet er over. Vijf dagen en nachten duurt de strijd om vrouwen en kinderen en het vee over de rivier te brengen. Daarbij gaan duizenden stuks vee verloren. Dan trekt men door een ontoegankelijk gebergte, waarna men voor den ergsten vijand staat: een gebergte van 12000 voet hoog. Meter na meter wordt een weg door sneeuw en ijs gebaand. Wie achterblijft, moet sterven. Ten slotte, zij het met groote verliezen, wordt het doel bereikt, het land van belofte, land van gras.

Het is een buitengewoon boeiende film, schitterende fotografie, en wij bevelen haar in de belangstelling van onze jongens en meisjes van harte aan. Vooraf gaan een teekenfilm en een andere korte film. De toegangsprijs bedraagt 5 cent voor leden van de Jeugdgroep; voor anderen 7½ cent. De voorstelling duurt een kleine twee uren en er wordt precies om 8.15 uur begonnen.

Voor de komende week is ons programma:

Zondag 12 September, Wandeling langs de Diem en het Merwedekanaal. Verzamelen 8 uur, Berlagebrug. Brood en drinken meebrengen.

Maandag 13 September. Praatavond voor de jongeren in de school Lepelstraat.

Donderdag 16 September. Filmavond voor beide groepen. Vertooning van de prachtige film *Gras!*

Toegangsprijs voor leden 5 cent. Voor niet-leden 7½ cent. Beginnen om 8.15 uur precies.

Ies Mug.

OPGELET.

De B.C. bericht dat de boekerij van 6 Sept. tot 4 October gesloten is.

UITNOODIGING.

Johanna Zeeman-Blog. Vakgr. 4-705, wonende N. Kerkstraat 129[3], wordt verzocht, de boeken terug te brengen.

De Bibliotheek-Commissie.

Verslagen van Vergaderingen

VERSLAG VAN DE BONDSRAADSVERGADERING van Dinsdag 31 Augustus 1937, 's avonds half negen.

Aanwezig waren: Chr. Harff, Alb. Posener, J. M. Bonn, W. Polak, Em. Keizer, J. Lucas, D. Mendes Monteiro, Leon Slier, D. Kuyt, H. Bonn Dzn., D. Smit, Ies Mug, H. Klaasen, S. Smalhout, P. van Muyden, S. Hartog, Is. Voet, F. Redeker, E. Peeper, G. Ph. Polak, J. Blomkwist, H. Blesgraeft, J. Webbers, Heyman Vos, Bern. van Praag, C. de Levita-Godefroy, Sam. Parsser.

Voorzitter. Dr. Henri Polak.

De Voorzitter opent de vergadering en doet voorlezing van den volgenden brief:

Amsterdam 14-7-'37.

Aan het bestuur van den A.N.D.B.

Waarde Collega's,

Hiermede bericht ik u, dat ik bedank als lid van den bondsraad.

Het blijkt mij steeds meer dat er moeilijkheden verbonden zijn aan mijn functie als chef en het lidmaatschap van den bondsraad, waarom ik dan ook maar besloot hieraan een einde te maken. Kameraadschappelijk groetend,

F. J. J. v. d. Bunt.

De Voorzitter: Het doet ons leed, dat Van der Bunt ons verlaat, maar het doet ons evenzeer leed, dat hij het, als het toch moest, niet eerder heeft gedaan, want thans zitten wij, korten tijd na de Bondsraadsverkiezing, voor langen tijd met een vacature.

Het Bestuur van de Christelijke Vereeniging van Diamantbewerkers deelde schriftelijk mede, dat door een misverstand aan hun kant geen afgevaardigde verschenen was in de Bondsraadsvergadering van 30 Juni j.l.

Van het Bestuur van de A.J.V. was de volgende brief binnengekomen.

Amsterdam, 30 Aug. '37.

Aan het Bestuur van den A.N.D.B.
Alhier.

Mijne Heeren,

Naar aanleiding van de bespreking, die wij j.l. Vrijdag met Uw College hebben gehouden, stellen wij U voor, den werktijd voor de personeelen, die de Joodsche werkweek volgen, te regelen als volgt:

Op de Vrijdagen zal gewerkt worden van 8 tot 12 uur en van 12½ tot 3 uur of zooveel later als de wet toelaat. De 1½ uur, die minder dan 40 uur gewerkt, in te halen op de andere dagen door zoo noodig telkenmale den schafttijd ½ uur te verkorten.

Het komt ons ongewenscht voor het overgroote aantal van hen, die sedert jaren gewend zijn tusschen 12 en 2 uur hun middagmaal te gebruiken, door het verkorten van den schaftijd hierin te hinderen. Hoogachtend,

Th. J. Grupping,
Secretaris.

De *Voorzitter*: Het Bestuur van de A.J.V. is dus van oordeel, dat aan den bestaanden schafttijd van de groote meerderheid der werklieden niet getornd mag worden. Hierdoor wil het onaangename consequenties voorkomen.

Slier concludeert uit den brief, dat het Bestuur van de A.J.V. geen prijs stelt op een uniforme regeling. Indien de Joodsche werklieden een half uur minder moeten schaften, is het voor velen niet mogelijk thuis rustig te eten; hiervoor wonen velen te ver van de fabriek. Spr. had een voorstel ingediend voor allen, maar wenscht dit thans alleen voor de Joodsche werklieden te doen, door te werken op Vrijdag van 7½ tot 12 en van 12½ tot 4 uur.

De *Voorzitter*: Tot 4 uur werken is niet mogelijk.

Slier: Zij, die wat vroeger willen ophouden,

kunnen het doen, dit bezwaar is niet onoverkomelijk.

Hartog merkt op, dat wij geen advies van het Bestuur hebben gekregen. Hij was voorstander van een uniforme regeling en nu zij er niet kan komen, is het hem onverschillig hoe de werktijd geregeld zal worden. De bedoeling was den Joodschen werklieden gelegenheid te geven overal te kunnen werken; met dit voorstel is het niet mogelijk.

Parsser wenscht de meening van het Bestuur te weten.

De *Voorzitter*: Het Bestuur wil liever niet, dat er aan den schafttijd geraakt zal worden en het blijkt ons, dat er geen regeling te maken is, tenzij men aan den schafttijd tornt. Indien dit geschieden moet voor allen, dan zijn wij bevreesd voor tweedracht van bedenkelijke soort. Daarom is ook de A.J.V. tot dit voorstel gekomen, wat in den brief tot uiting komt. Het is de eenige wijze om uit de impasse te geraken.

Parsser wijst er op, dat wij reeds voor den derden keer over deze kwestie spreken. Bij de eerste bespreking bleek reeds, dat er een meeningsverschil was tussehen het Bestuur en een groot deel van den Bondsraad. In de Jaarvergadering kwam het opnieuw tot uiting en thans krijgen wij een advies, dat ingaat tegen het besluit van de Jaarvergadering.

Indien wij geen uniforme regeling krijgen, dan is hem de regeling van den werktijd onverschillig. Wij hebben uren zoek gebracht met dingen, die niet zullen komen. Nu wordt de positie van de orhodoxe Joden slechter dan vroeger.

Interruptie: Verklaar dit eens.

Parsser betreurt het, dat het Bestuur adviseert dit voorstel aan te nemen. Er zal bij aanvaarding komen een dringen van de Joodsche naar de niet-Joodsche werkweek; dan wordt dus de werkgelegenheid slechter. Indien de menschen gedurende weken een korteren schafttijd hebben dan hun collega's, verlangen zij hetzelfde en wordt de spoeling voor de orthodoxe Joden dunner.

Het is geen gewoonte, te vragen hoe de discussies in de conferentie geloopen zijn, maar spr. wenscht zich er nu wel in te verdiepen en vraagt of het Bestuur, gezien het besluit van de Jaarvergadering, niet verplicht was het voorstel van de A.J.V. te bestrijden. Individueele standpunten hebben geen beteekenis; de Jaarvergadering had een besluit genomen. Zijn de argumenten van den Bondsraad in het licht gesteld? In een bespreking, die spr. had met den Opperrabbijn, heeft hij vernomen, dat de Voorzitter en de Penningmeester bij hem geweest zijn en de vraag gesteld hebben of het mogelijk was op Vrijdag tot 4 uur te werken, waardoor de eenige mogelijkheid aanwezig zou zijn voor invoering van een uniforme regeling. De Opperrabbijn antwoordde, dat hij niet toe kon staan, dat Joodsche werklieden langer bleven werken dan één uur voor het ingaan van den Zaterdag. Niet alleen heeft spr. de vraag verwonderd, maar nog meer de bewering, dat dit de eenige mogelijkheid was voor een uniforme werkweek.

Wij hebben duidelijk doen uitkomen, dat men kan komen tot een uniforme regeling, zonder dat men noodig heeft te tornen aan den schafttijd, want de regeling, voorgesteld door de Vereeniging van Exploitanten van slijperijen hield in een kwartier vroeger beginnen en een kwartier later eindigen. Het Bestuur van de A.J.V. behoeft niet bezorgd te zijn voor hen, die de christen werkweek volgen, terwijl menschen als Asscher en Soep er voor moeten zorgen, dat de werkgelegenheid voor de orthodoxen niet slechter wordt. In den winter zullen de werkgevers het niet goed vinden, dat wij korter werken.

Men wenscht het gezinsleven van 2000 werkenden niet te ontwrichten, maar doet het wel van 300. Hun werkgelegenheid is tot een minimum beperkt.

Spr. heeft den Opperrabbijn gevraagd, of hij ook gedacht heeft aan de economische positie van de Joodsche werklieden en Z.Erw. antwoordde, dat hij op een uniforme regeling aangedrongen en een rooster ontworpen heeft. Men zou daarna op dezen grondslag zoeken naar een zoodanige werkweek.

Indien wij de uniforme werkweek ingevoerd hadden, dan had er wel verzet geweest, maar na eenige maanden zou dit wel geluwd zijn. Werd het *te* sterk, dan konden wij altijd nog wel terug. Maar dan hadden wij deze regeling een behoorlijke kans gegeven. Maar nu a priori zeggen: de A.J.V. wil het en wij beschikken niet over de kracht er tegen in te gaan, is voor spr. en zijn geestverwanten funest.

G. Polak behoorde tot de aanhangers van een uniforme regeling, maar het gekanker in de fabrieken deed hem spijt krijgen van zijn stemmen voor een zoodanige regeling. Hij voelt voor het voorstel-Slier, ook omdat vele arbeiders nog geen achturendag hebben. Wij moeten er niet van afwijken.

De teleurstelling van Parsser is begrijpelijk; in de vorige besprekingen dreigde hij met de patroons, die wel het besluit zullen nemen. Zij deden het niet, waarschijnlijk omdat het geld zal kosten.

Mendes Monteiro acht het niet gewenscht tegen de leden in te gaan; ons genomen besluit wordt in de fabrieken niet gelukkig geacht. Welke regeling er nu komt, interesseert hem niet.

Voet kan verklaren, dat de patroons wel degelijk van de discussies omtrent de werktijdregeling kennis hebben genomen. Zij allen deelden mede, de verslagen in het *Weekblad* gelezen te hebben. Van ons kon niemand verwachten, dat wij het aangenomen voorstel sterk verdedigden, te minder, daar er drie Bestuurders tegen waren. Wij zijn in onze opvatting versterkt, doordat wij kennis kregen van het oordeel van vele leden. De oplossing, die de Bondsraad aangaf, zou tweespalt gebracht hebben tusschen onze leden. Ook zeer veel Joodsche werklieden waren tegen verkorten Vrijdag en schafttijd. Zelfs wendde een der werklieden zich tot den docter van het K.S.F., met de vraag, of korte schafttijd op medische gronden te verdedigen is. Het is niet overdreven, indien wij zeggen, dat de oppositie tegen dit besluit zeer sterk was.

Interruptie: Inderdaad.

Voet: Verschillende voorstemmers in den Bondsraad stemden uit tolerantie tegenover hun orthodoxe vakgenooten. Dit is verkeerd gebleken, want men heeft rekening te houden met de meening der leden, indien zij niet indruischt tegen het goede.

Indien wij de uniforme regeling hadden gekregen, dan bleef nog altijd het bezwaar bestaan van het vergoeden van de Joodsche feestdagen, waarvoor thans waarschijnlijk een oplossing gevonden is. Bij een uniforme regeling hadden deze feestdagen aan de orthodoxe vakgenooten geld gekost.

Indien het Bestuur van de A.J.V. voor het besluit van onzen Bondsraad was, dan hadden wij een referendum voorgesteld, dat zeker tot verwerping had geleid. Mogen wij ons besluit nu doordrijven?

Slier: Nu de patroons er tegen zijn, niet.

Voet: Het is voor de A.J.V. geen centenkwestie; men wenscht geen tweespalt onder de werklieden. Het voorstel-Slier willen wij met de A.J.V. bespreken op den grondslag van de Joodsche werkweek, dus alleen voor de personeelen waar de Joodsche werkweek zal gelden.

De A.J.V. heeft ons uit de moeilijkheden gered.

Het groote nadeel, dat Parsser veronderstelt, is er volgens spr. niet. Dikwijls kwam het voor, dat Joodsche werklieden in de personeelen, waar de Christen werkweek gevolgd werd, op Zaterdag niet werkten. Dit is door de werkweek van vijf dagen veel beter geworden. Mochten er thans echter moeilijkheden komen, dan kan men het ons niet verwijten. Reeds eenigen tijd geleden was het bekend, dat enkele personeeltjes van werkweek wilden veranderen, doordat de vele Joodsche feestdagen in zicht kwamen. Wij aanvaarden dus zijn verwijt niet, dat wij de schuldigen zijn.

De *Penningmeester* wijst er op, dat Parsser het wilde doen voorkomen, alsof wij niet gepoogd hebben het besluit van de Jaarvergadering ten uitvoer te brengen. Hij beriep zich hiervoor op den Opperrabbijn. Het is wel eigenaardig, dat indien wij een onderhoud hebben met dezen geestelijke, dit onderhoud een onderwerp van discussie kan zijn bij een andere gelegenheid. Maar het feit, dat wij er met den Opperrabbijn over gesproken hebben, is toch reeds een argument tegenover de bewering van Parsser, dat wij niet getracht hebben het besluit uit te voeren.

Wij hebben gevraagd: zou er geen bezwaar zijn van orthodoxe zijde?, waarop de Opperrabbijn zeide, dat er een bespreking zal plaats vinden tusschen de Opperrabbijnen in ons land, wanneer de Zaterdag precies ingaat. Wij kregen van hem een regeling van den aanvang van den Sabbath. Wij voelden echter de moeilijkheid van deze voorgestelde regeling. Mogen wij nu de groote meerderheid van onze leden iets opdringen? Is dit in het belang van de organisatie?

Wij betreuren het, dat eenheid in de werktijdregeling niet gevonden is, maar dit geeft Parsser niet het recht de beschuldiging te uiten, dat wij niet getracht hebben te doen wat mogelijk is.

Parsser ontkent gezegd te hebben hetgeen G. Polak aanvoerde. Het interresseert hem niet meer hoe het voorstel-Slier luidt. Indien Slier zegt: tot 4 uur werken op Vrijdag, dan zullen de Joodsche werklieden zelf wel bepalen tot hoe laat zij willen werken. Men heeft den menschen gezegd, dat een uniforme regeling alleen te vinden is door verkorten schafttijd en daar zijn zij tegen. Indien het referendum *nu* gehouden zou worden, dan wordt alles verworpen, maar indien de menschen eerst aan de nieuwe werktijdregeling gewend waren, dan zou het later te houden referendum anders uitvallen. Thans gaat de boterham van de Joodsche werklieden verloren. Het Bestuur betreurt alles, maar wij hadden liever meer kans om te werken. Het is onjuist, bij den Opperrabbijn te zeggen, dat een uniforme regeling alleen mogelijk is door op Vrijdag tot 4 uur te werken. Men veronderstelt, dat wij zenuwlijders krijgen door verkorten schafttijd, maar wij krijgen zenuwlijders doordat velen het brood ontnomen wordt.

Blomkwist begrijpt niet de opinie van Voet, dat sommigen uit tolerantie voor de uniforme regeling gestemd hebben. Het was Mendes Monteiro, die sprak over de idealen van de orthodox Joodsche vakgenooten en hij deed het zeer sterk en dan zijn wij moreel verplicht alles te doen wat mogelijk is. Na rijp beraad heeft spr. zijn stem er voor uitgebracht en hij laat zich daarbij niet leiden door de meeningen op de fabrieken.

Het voorstel-Slier is alleen een verbetering bij een uniforme regeling. Spr. is er van overtuigd, dat het Bestuur alles heeft gedaan, om te komen tot een juiste uitvoering van het besluit. Het is jammer, dat wij geen regeling gevonden hebben, die allen bevredigen kan.

Voet kan den gedachtengang van Blomkwist begrijpen; hij was het niet, die ons mededeelde uit tolerantie vóór gestemd te hebben.

Wij moeten er tegen opkomen, dat gezegd wordt: het betreft den boterham van de Joodsche vakgenooten. Hier is niets van aan. Op dit moment zijn er een vier firma's, die de Joodsche werkweek volgen; nl. Asscher, Soep, Spier en Boekdrukker. Ondanks allen aandrang, zullen zij deze werkweek blijven volgen. Mocht iemand als gevolg van den te nemen maatregel broodeloos worden, dan zullen wij trachten hem ergens anders onder te brengen. De melodramatische toon van Parsser moeten wij betreuren, want indien straks iemand geen werk kan krijgen, gaat hij het ons verwijten. Nogmaals wijst spr. er op, dat de personeelen van J. Hartog en Bouwman en Hoos van werkweek veranderd zijn toen de feestdagen in zicht kwamen.

Het voorstel van de A.J.V. werd aangenomen.

Aan de orde kwam nu een voorstel van het Bestuur van de A.J.V. betreffende betaling van feestdagen.

De *Voorzitter* deelt mede, dat ook dit punt J. Vrijdag besproken is. Het Bestuur van de A.J.V. wees er op, dat het aantal Joodsche feestdagen de Christelijke overtreft. De eerste groep kan 13 dagen omvatten, de tweede 6 dagen. Dit jaar is het bijzonder treffend: tot 1 Januari 1938 zijn er geen Christelijke feestdagen, waarop verzuimd moet worden; Kerstmis valt op Zaterdag en Zondag, Nieuwjaar op Zaterdag; daartegenover zullen wij in September 7 Joodsche feestdagen hebben. Nu is het begrijpelijk, dat de patroons, die de Joodsche feestdagen niet laten werken, bezwaar maken, dat zij meer feestdagen moeten betalen, dan hun collega's, die in de andere positie verkeeren.

Om deze reden werd ons het volgende voorstel gedaan: „Het verschil tusschen de Joodsche en de Christen feestdagen wordt op Zondagen ingehaald, tot een maximum van 4 dagen, met dien verstande, dat de 40-urenweek wordt geëerbiedigd en het volle loon wordt uitbetaald.

De regeling geldt van de eene vacantie tot de andere."

Dit voorstel blijkt reeds uitgelekt te zijn, want wij kregen brieven met den volgenden inhoud, geteekend door een aantal bondsleden:

Aan het Bestuur en den Bondsraad van den A.N.D.B.

Ondergeteekenden, werkzaam bij de fa. Asscher, protesteeren tegen het inwerken van feestdagen en verzoeken Bestuur en Bondsraad alsnog te pogen de feestdagen te behouden tegen het volle loon.

Aan Bestuur en Bondsraad van den A.N.D.B.

Geacht College,

Ondergeteekenden, allen lid van den Alg. Ned. Diamantbewerkersbond, gehoord hebbende dat de A.J.V. aan den A.N.D.B. een voorstel heeft gedaan om gedurende de weken waarin de Joodsche feestdagen zullen vallen, de daarin voorkomende Zondagen te laten werken, hopende dat bovengenoemd college onder geen enkel beding den Zaterdag en Zondag als rustdagen zullen prijsgeven, verzoeken aan bovengenoemd college op het voorstel van de A.J.V. niet in te gaan en verblijven inmiddels enz.

Het laatste gedeelte van den brief van het personeel-Asscher kan als vruchteloos worden beschouwd. Indien wij niet voldoen aan de verlangens der patroons, dan komt er van de betaling niets terecht en komt alles op losse schroeven te staan. Wij hebben ons ter dege afgevraagd wat wij moeten doen en wij zijn, om ernstige verwikkelingen te voorkomen, zoowel wat betreft de betaling van de feestdagen in het algemeen, als de positie tegenover België, waar op ons verzoek en voorbeeld vergoeding van feestdagen werd ingevoerd, verplicht van de twee kwaden het minste te kiezen en het voorstel te accepteeren.

Slier wenscht over twee dingen zijn bevreemding te uiten, nl. dat het Bestuur het natuurlijk vindt, dat de patroons, die de Joodsche feestdagen laten verzuimen, niet alle willen vergoeden. Hiermede is hij het niet eens. Zij wenschen niet te laten werken en hebben dus den moreelen plicht, die dagen te vergoeden. Hij is van oordeel, dat men, door op Zondag te laten werken, de 40-urenweek wel aantast. Men neemt ons een dag weg.

De *Voorzitter*: Bedenk, het betreft slechts enkele honderden en men krijgt twee dagen terug.

Slier: Die zouden wij ook gekregen hebben bij een werkweek van 100 uren.

De *Penningmeester*: Zonder loon toen.

Slier: Wij kregen ook wel eens 50 %. Indien de werkgevers de feestdagen niet willen vergoeden, wanneer wij hun voorstel niet aannemen, laten zij dan de Christen werkweek volgen.

Smit: Dan wordt de werkgelegenheid nog geringer voor de orthodoxen.

Slier is het bekend, dat velen op Zondag niet willen werken.

Hartog wijst er op, dat reeds bij de besprekingen over de werktijdregeling gezegd is, dat een oplossing voor de vergoeding van de Joodsche feestdagen moeilijk is. Reeds vroeger is er aangedrongen op een compensatie.

De *Penningmeester*: Met verlenging van den werktijd.

Hartog: Volkomen juist en de werklieden stonden toen achter het Bestuur. Wij moeten ons op een reëel standpunt stellen. Indien het verschil één dag was, dan is dit te overbruggen, maar het aantal Joodsche feestdagen is bijelkaar 2½ week werkverzuim.

Slier: Wat kunnen wij er aan doen?

Hartog: Niets, maar wanneer wij het voorstel niet accepteeren, dan vermoedt spr. dat er dan niet gewerkt zal worden; dan brengen wij de vergoeding in gevaar en dat is veel erger. Nu zegt Slier wel: „laten de werkgevers ons maar laten werken", maar wij hebben er rekening mede te houden, dat zij het niet doen.

De *Voorzitter* verzoekt er rekening mede te houden, dat de patroons in België 5 dagen vergoeden van de 7 verzuimdagen, die men daar heeft. Wij mogen dit niet verwaarloozen. Verwerpen wij het voorstel, dan wordt er niets betaald en dan betaalt men in België ook niets en dan stelt spr. de vraag: welke figuur slaan wij dan? In België heeft men de vergoeding van de feestdagen krachtig in de Paritaire Commissie verdedigd. Wij moeten dit in ons aller belang behouden, dit is onze plicht.

Door aanneming van het voorstel wordt de 40-urenweek niet aangetast.

H. Bonn acht het voorstel van de A.J.V. zeer schappelijk en de redeneering van Slier lijkt op die van een driftig kind, dat doorslaat indien het zijn speelgoed niet krijgt. Hadden wij een continu-bedrijf, dan zou, met inachtneming van de 40-urenweek, ook op Zondag gewerkt kunnen worden. Indien wij de 4 dagen inhalen, dan kan er geen 40 uren per week gewerkt worden, wegens de dagen die verzuimd worden.

Keizer wenscht een contra-prestatie, nl. dat men de Christen feestdagen betaalt gelijk in België en dus ook 5 dagen betaalt, al zijn er minder feestdagen.

Voet herinnert er aan, dat wij ons altijd tegen het inhalen van feestdagen verzet hebben. De omstandigheden waren toen anders en onze politiek is er een bewijs van.

Indien men twee dagen verzuimt en op Zondag werkt, heeft men een werkweek van 32 uren. Zij, die de werkgelegenheid voor de Joodsche vakgenooten niet beperken willen, moeten dit voorstel aannemen. In sommige personeelen is uitbreiding gestagneerd, doordat de vergoeding van alle feestdagen een onoverkomelijk bezwaar was. Thans zullen er vele vakgenooten aan het werk kunnen gaan.

Slier houdt vol, dat ons één rustdag ontnomen wordt.

De *Voorzitter*: In die week heeft men toch meer rustdagen dan de overige werklieden!

Slier: Ik beschouw het anders; rustdagen zijn Zaterdag en Zondag. Hij protesteert tegen H. Bonn en vraagt of hij soms kindsch wordt of dat het de oude dag is, die hem zoo doed spreken.

De *Voorzitter*: Deze taal hoort hier niet thuis en ik verzoek u deze woorden terug te nemen.

Slier: Het is opzettelijk gezegd en ik kan de woorden niet terug nemen.

De *Voorzitter* betreurt het ten sterkste, dat Slier zich heeft laten verleiden tegenover een achtenswaardig medelid zulke taal uit te slaan.

Lucas ondersteunt het verzoek van Keizer ten opzichte van de 5 dagen vergoeding voor hen, die de Christen feestdagen betaald krijgen.

Het voorstel van het Bestuur van de A.J.V. werd met één stem tegen aangenomen.

Ten behoeve van de uitbreiding van het Troelstra-Oord te Egmond-aan-Zee werd f 500 toegestaan.

Besloten werd, ten einde de schuldenlast van de Arfi te verlichten, de obligatie van deze N.V. te laten vervallen.

In de vacature-Rabbié in de delegatie naar de A.B.B.-vergaderingen werd gekozen P. van Muyden.

Om 11 uur werd de vergadering gesloten.

D. K.

Gemengd Nieuws.

L. VAN BERCKELAAR. † Zondag 5 September 1937, werd op het graf van L. van Berckelaar een gedenksteen onthuld, geplaatst door den A.D.B. en de Harmonie *De Werker*, waarbij Daems, voorzitter van den A.D.B., een rede hield.

JEF GROESSER. In *De Diamantbewerker* van 3 September 1937 wordt het volgende overgenomen uit *De Volksgazet*:

Jef Groesser is in de Antwerpsche Arbeidersbeweging geen onbekende. Vóór den oorlog heeft hij een rol gespeeld in den Diamantbewerkersbond.

Verschillende jaren maakte hij met Jan Bartels en Louis Romeo deel uit van het zoogenaamde „triumviraat", dat de leiding van den A.D.B. in handen had.

Dit trio heeft zeer belangrijke diensten aan de arbeidende klasse bewezen, door de diamantbewerkers den strijdlust in te blazen voor verbetering van hun levensstandaard, wat ontegenzeggelijk invloed heeft gehad op de arbeiders van de andere beroepen.

Vooral ten opzichte van vermindering van den werktijd werd groote agitatie aan den dag gelegd.

Het moet een groote voldoening zijn voor mensehen als Groesser, Bartels en Romeo, dat thans de slijpers de 40-urige werkweek hebben veroverd.

Het zaad, gestrooid in het begin van de 20e eeuw, heeft thans een rijken oogst gegeven.

Groesser was in het hoogerbedoelde driemanschap vooral de man die met de pen werkte Bartels was de tribuun en Romeo de organisator.

Groesser had, in den tijd toen een broederstrijd de Antwerpsche arbeiders onderling verdeelde en heftige polemieken elkaar opvolgden, een scherpe pen. Maar hij heeft haar niet alleen daarvoor gebruikt, zeker niet, maar vooral in dienst der vakbeweging; om de arbeiders hun rechten te leeren kennen als mensch, heeft hij zijn gedachten op papier gezet.

Zekere gebeurtenissen brachten een andere leiding aan den Algemeenen Diamantbewerkersbond.

Groesser verdween hiermede uit de vakbeweging.

Na den oorlog kwam Jef Groesser als bediende en helper van Chris Mahlman in den Belgischen Transportarbeidersbond.

Zijn vaardigheid als opsteller werd door Mahlman gebruikt, die hem met de uitgaven van den B.T.B. gelastte.

Groesser vond daarin een kolfje naar zijn hand en wijdde daaraan vele jaren zijn beste krachten.

In de jaren van het heetste gevecht in zake tendenzstrijd te Antwerpen, waren Mahlman en Groesser heftige tegenstanders. Wij hebben daarom steeds het gebaar van Mahlman gewaardeerd, Groesser in zijn dienst te nemen. Het was ook daardoor te verklaren, dat hij Groessers kwaliteiten kende.

Thans gaat Jef Groesser op rust, op 73-jarigen leeftijd. Inderdaad werd J. Groesser op 6 Juni 1864 geboren.

Hij heeft het ruimschoots verdiend.

De Belgische Transportarbeidersbond maakt hem die rust gemakkelijker en aangenamer.

Bij deze gelegenheid wenschen wij Jef, een der vele pioniers van de vakbeweging en kampioen voor korteren werktijd, nog veel gelukkige jaren te midden zijner familie.

HANDELSTOESTAND. Ontleend aan *De Telegraaf* van 31 Augustus 1937:

Gedurende Augustus heeft de opleving, die zich einde Juli reeds kenbaar maakte, verderen voortgang gemaakt.

Voor eerste kwaliteit grof gesle en goederen bestond goede vraag, hetgeen er op wijst, dat de opleving in de industrie en op de aandeelenmarkt haar invloed doet kennen.

In het klein geslepen en achtkant was ook geregeld vraag en hetgeen gereed komt wordt direct afgenomen. Ook voor fantasie-modellen bestond goede vraag.

Toch zijn evenwel de prijzen van dien aard, dat het bedrijf niet zeer winstgevend is.

Met deze maand begint men te fabriceeren en in te koopen, in de hoop op de grootere vraag tegen Kerstmis en is men dit jaar optimistisch dienaangaande gestemd. Een goede factor was dat de ordinaire artikelen op de markt aantrokken; gedurende een aantal jaren waren deze de „lame duck" van de diamanthandel. Dit is een verheugend feit, daar meer dan 50% der diamantbewerkers hierin een bestaan vinden.

De eigenaardigheid van het artikel diamant zit nu eenmaal in de kostbaarheid en de duurzaamheid, welke de groote attractie vormen. Voor de Vereenigde Staten werd de vraag naar geslepen tegen het eind der maand zeker beter en zijn de vooruitzichten gunstig.

Voor industrie-artikelen bestaat nog steeds groote vraag, vooral voor klein rond, dit materiaal is echter zeer schaarsch ter markt. In de grovere industriegoederen zijn de prijzen ook oploopend, daar de mijnen nog zeer weinig opleveren. Congo-diamant kan slechts als remplaçant in nood dienen, door zijn veel mindere kwaliteit. De Boort-markt is vast, hetgeen een goeden ondergrond vormt voor de ordinaire goederen.

Ontleend aan *Het Volk* van 2 September 1937:

De Amsterdamsche diamantmarkt blijft zich in gunstige richting ontwikkelen. Er bestaat groote vraag naar geslepen.

Opmerkelijk is de belangstelling voor de mindere soorten.

De Vereenigde Staten, die steeds tot de belangrijkste afnemers van de Amsterdamsche diamantnijverheid hebben behoord, nemen onder de koopers een belangrijke plaats in.

Ook de vraag naar industriediamant is aanzienlijk, tegen oploopende prijzen.

EEN WERELDVERBOND.

Ontleend aan *De Belgische Diammantnijverheid* van September 1937:

Uit de verdere besprekingen, die gevoerd zijn op het congres der B.I.B.O.A., bleek alras, dat enkel een Persbureel niet voldoende zou zijn om het zoo noodige internationale verband tusschen de talrijke organisaties op gebied van Diamanthandel en -Nijverheid der geheele wereld te kunnen bewerkstelligen.

Na rijp beraad en degelijk overleg werd dan ook besloten over te gaan *tot het stichten van een Wereldverbond voor Diamanthandel en Nijverheid*. Dit verbond zou zoowel diamanthandel als industrie over de geheele wereld omvatten. Talrijke organisaties zegden gedurende deze besprekingen hare medewerking reeds toe. Besloten werd, dat de hoofdzetel te Antwerpen zou zijn en getracht zou worden in nauwe betrekking met de B.I.B.O.A., het Wereldverbond van Diamantbewerkers en de Internationale Commissie voor Diamanthandel en Nijverheid te komen, ten einde een volledige samenwerking tot stand te brengen.

Den vertegenwoordigers van het Internationaal Persbureel werd opgedragen, statuten en begrooting te ontwerpen en tevens het eerste Congres van het Wereldverbond zoo spoedig mogelijk voor te bereiden.

Daar reeds lang het plan bestond om het tienjarig bestaan van het S.B.D. op feestelijke wijze in den loop der maand September te herdenken, werd besloten, het eerste Congres te doen plaats vinden gelijktijdig met de viering van het tienjarig bestaan van het S.B.D.

Het spreekt vanzelf, dat de voorbereiding van een dergelijk congres, waarop meer dan waarschijnlijk bijna alle landen van de geheele wereld zullen vertegenwoordigd zijn, een zekeren tijd van ernstige voorbereiding eischt en daarom zal dit Congres niet voor de laatste week van September kunnen plaats vinden.

De officieele stichting van dit Wereldverbond zal zeker van grootsche en historische beteekenis zijn en het te houden congres zal ongetwijfeld de feestviering van het S.B.D., niet alleen een aangenaam, doch ook zeker een zeer belangrijk karakter verleenen.

A.D.B.

De Diamantbewerker publiceert het volgende staatje:

Loop van het ledental.

33e Week van 16 tot 21 Augustus 1937.

Waren werkloos, 837 leden, tegen 855 vorige week.

Waren werkzaam	9158
Waren werkloos met uitkeering	837
Waren werkloos zonder uitkeering	2040
Waren ziek	204
Waren invalied	272
	12511

Op Maandag 30-8-'37 hebben zich ongeveer 700 werkloozen aangemeld.

COLLECTANTEN VOOR DE ZONNESTRAAL-COLLECTE GEVRAAGD.

Het Bestuur van den Amsterdamschen Bestuurdersbond verzoekt ons een beroep te doen op onze leden, om als collectant(trice) mede te werken aan de Zonnestraal-collecte, die op Zaterdag 25 September 1937 gehouden wordt.

Den leden, die zich hiervoor beschikbaar willen stellen, wordt verzocht naam, adres en leeftijd vóór Donderdag 16 September a.s. aan het Zonnestraal-Comité, Stadhouderskade 153, telefoon 26180, op te geven. Daarbij te vermelden den tijd, waarop men beschikbaar is, hetzij den geheelen dag, den voor- of den namiddag.

DE VRIJE GEMEENTE.

Zondag 12 September 1937, te 10.30 uur, Spreker P. van der Veer, van Amsterdam. Onderwerp: *Geef mij Uw hart* (koorzang).

Oud Koper en Nieuwe Levenskracht.

OPGELET!

Aanvragen om hulp of steun van het K.S.F. „N. L." moeten altijd schriftelijk worden gedaan. Formulieren daartoe zijn kosteloos verkrijgbaar aan het Boortbureau, Fransche Laan 5.

Het Bestuur van het K.S.F. „N. L."

Ingezonden.

Fooiensnorderij.

Geachte Redacteur,

Naar aanleiding van het antwoord, dat u ontving op uw stukje in het *Handelsblad* het volgende:

Talrijke bezoeken van vreemdelingen worden aan de fabriek van de firma Asscher gebracht, maar gedurende de jaren, dat ik er werk (27 jaar), heb ik nog nooit bijgewoond, dat de werklieden fooien vroegen.

Een heel enkele maal werd wel eens iets gegeven en dan ging het in de bus van het K.S.F.

Een tijdje geleden was een groep Engelschen bij Asscher op bezoek en kwam een leerling namens iemand uit het gezelschap naar mij toe, om te vragen met de lijst van „Hulp aan Spanje" te collecteeren.

Het verbaasde mij, dat men dat vroeg en ik ging er zelf met mijn lijst op af. Een dame werd mij als vraagster aangewezen en het bleek een Hollandsch sprekende vreemdelinge te zijn.

Ik vroeg haar, of zij zelf de lijst wilde presenteeren, waarop zij antwoordde: „Och, als jij Engelsch spreekt, doe het dan maar zelf", waarop ik het dan ook zelf ben gaan doen.

Vaak moest ik met vreemdelingen als leider de fabriek in, maar nooit heb ik waargenomen dat men fooien vroeg of kreeg.

Hoogachtend,

D. B.

Vele kleintjes maken een groote.

Geachte Redacteur,

Onze Bibliotheek is een mooie instelling, waar veel leden gebruik van maken. Steeds komen er nieuwe boeken uit, die helaas niet aangekocht kunnen worden. Om in dat euvel te voorzien, had ik het idée geopperd, om in de Bibliotheek een busje te plaatsen, waarin de leden, wanneer zij boeken komen ruilen, een of meer centen kunnen werpen.

Op deze wijze zal het dan mogelijk worden, weer nieuwe boeken voor onze bibliotheek te verzorgen.

Hopende dit idée bijval zal vinden en dankend voor de plaatsing,

B. Deen.

De Bestuursverkiezing.

Eenige dagen na den oproep aan de leden tot het stellen van candidaten voor de functie van vijfden bestuurder, doken er geruchten op, dat de Bondsraadsleden kort na de Jaarvergadering in een niet-officieele Bondsraadsvergadering uit hun midden 3 leden aanwezen, n.l. Blesgraeft, Keizer en Van Muyden, die een candidatuur zouden aanvaarden; tegelijkertijd verbonden de overigen zich geen candidatuur aan te nemen; tevens werd besloten over deze afspraak het stilzwijgen te bewaren. Nu de candidaten bekend zijn gemaakt, blijken deze geruchten juist te zijn. Door bovenstaand besluit is een candidatenlijst met den naam van een lid van den Bondsraad buiten het drietal, voorzien van het vereischte aantal handteekeningen, waardeloos geworden, daar bedoeld lid, gebonden door zijn gegeven woord, de candidatuur niet heeft mogen aanvaarden.

Wij kunnen met dezen gang van zaken geen genoegen nemen, reden waarom wij de zaak vóór de verkiezing plaats vindt onder de aandacht der leden brengen.

Wat is toch in wezen gebeurd? Een groep van 25 leden, vormende den Bondsraad, zegt tot de overige leden: „Indien gij wilt dat een van ons college bestuurder wordt, dan is hier een voordracht van 3 personen, uit welke gij een keus kunt doen". Wij zijn echter van meening, dat eenige leden, ook al vormen zij den Bondsraad, in een dergelijke aangelegenheid niet het recht heeft den leden de wet voor te schrijven. Hier is een aantal leden het recht ontnomen, de verkiezing te bevorderen van een ander bondsraadslid dan het drietal. Of men de democratie in onzen Bond hiermee een dienst heeft bewezen, meenen wij in hooge mate te mogen betwijfelen.

W. R., met groote belangstelling zien wij over deze zaak uw meening tegemoet.

S. Duka.
Sal. Slier.

Ik heb met deze zaak niets te maken en zal er ook geen meening over te kennen geven. Alleen merk ik op, dat er geen „niet-officieele Bondsraadsvergadering" is gehouden, omdat zulke vergaderingen niet bestaan. Wel is mij bekend, dat de leden van den Bondsraad zijn bijeen geweest en onder leiding van een hunner (het ging buiten het Bestuur om) de hier boven gesignaleerde afspraak hebben gemaakt. Dit is een particuliere aangelegenheid. De bedoelde persoon, die de candidatuur niet heeft aanvaard, heeft zulks in volle vrijheid gedaan. Indien hij anders had gewild, zou hij zich buiten de afspraak hebben kunnen houden, die blijkbaar werd gemaakt om herhaling van hetgeen bij een vorige bestuursverkiezing is geschied te voorkomen.

H. P.

Misselijk.

Er is een vergadering geweest tot bespreking van de candidaten voor den Bondsraad. Daar spraken verschillende leden. Ieder kon zijn meening zeggen, ieder op zijn wijze, in zijn terminologie. De heer Smalhout sprak daar niet. De verkiezing geschiedde en de leden deden uitspraak. Daarmede was de kous af. Eenigen tijd daarna was er Bondsvergadering ter bespreking van het Jaarverslag; ook daar kon ieder zich uitspreken; de heer Smalhout sprak ook daar niet. Maar op de Jaarvergadering sprak de heer Smalhout (van wien ik vroeger nooit gehoord heb) wel en vertelde daar, dat de houding van de communistische bondsleden tijdens de laatst gehouden bondsraadsverkiezing, misselijk was. Deze uitlating bewijst des heeren Smalhouts mentaliteit. Want zich zoo uiten in een vergadering, waar de aangevallenen niet aanwezig zijn om zich te verdedigen, is niet alleen misselijk, maar ook laf.

H. Levy.

„De heer Smalhout" is niet zoo laf, als vakgenoot Levy wellicht veronderstelt. Zeker niet zoo laf als de communisten, die hun vijandelijke bedoelingen ten opzichte van de moderne arbeidersbeweging trachten te verbergen achter schoon klinkende, doch misleidende, vriendschapsbetuigingen.

Op de vergadering ter bespreking der candidaten heeft, behalve de communisten, geen enkele der candidaten het woord gevoerd. Ook ik had mij niet als spreker laten inschrijven en na de wijze waarop o.a. Mug, Keizer en Hartog de heeren van repliek hadden gediend, bestond er voor mij geen aanleiding dit nog eens te herhalen.

Op de vergadering ter bespreking van het Jaarverslag was het beleid van Bondsbestuur en Bondsraad en niet dat der communisten aan de orde. Ik mocht deze gelegenheid niet misbru;ken door te zeggen wat ik op het hart had.

Dat vakgenoot Levy nog nooit eerder van mij gehoord had, is heel jammer, maar daar kan *ik* niets aan doen. Op dit punt beloof ik echter plechtig beterschap. Het zal niet meer voorkomen.

S. Smalhout.

„Denk aan Spanje!"

In het *Weekblad* van Vrijdag j.l. las ik het stukje over de steunlijsten voor „Hulp aan Spanje" van den Penningmeester. Dit stukje verwekte bij mij groote verontwaardiging, omdat, nu de burgeroorlog in Spanje een jaar aan den gang is, het N.V.V. nu gedurende 5 weken met lijsten voor dat doel zal gaan werken, terwijl de „Hulp aan Spanje" sedert langen tijd regelmatig met lijsten op onze fabrieken en werkplaatsen werkt. Mijns insziens acht ik het overbodig op de lijsten van het N.V.V. te teekenen, want de leiding van S.D.A.P. en N.V.V. had veel eerder met een stevige actie voor de Spaansche kameraden moeten komen. Dit heeft men echter verzuimd en nu zal men de consequentie van dit verzuim moeten aanvaarden! „Hulp aan Spanje" is zeer actief geweest en de samenwerking tusschen de diamantbewerkers en deze Commissie is voortreffelijk. Laat dit zoo blijven. Laat partij en vakbeweging geen zelfstandige actie gaan voeren, maar opwekken deel te nemen aan de actie van „Hulp aan Spanje", opdat zij aan onze Spaansche kameraden kan schrijven, dat niet verschillende instanties uit ons volk offeren, maar dat heel het Nederlandsche volk zich nauw met het Spaansche volk verbonden voelt en offeren zal naar krachten.

Leve de Solidariteit!

Jo Blik.

De inzender vergeet, dat het N.V.V. reeds f 100.000 naar Spanje heeft gezonden en dat zoowel de S.D.A.P. als het N.V.V. handelen in overleg met en in opdracht van de S.A.I. en het I.V.V., zoodat hun geenerlei verwijt mag worden gemaakt.

Onze leden hebben den plicht, gedurende vijf weken op de lijsten van het N.V.V. te teekenen.

Ons Bestuur moet daar ten sterkste op aandringen en kan niet gedoogen, dat Blik, of wie ook, tegenleiding geeft.

H. P.

Steun voor de Spaansche kinderen.

Ontvangen van 23—28 Aug. 1937.

1602 ? f 0.25, 1607 Gemengd. fabr. Soep en Co. f 1.30, 1608 Snijders en snijdsters Soep en Co. f 1.40, 1613 Pers. Goudbvis f 1.55, 1622 Pers. J. Stodel Gebr. Boas f 1.05, 1624 v. Wezel en Spits f 2.40, 1629 Pers. v. Wezel f 1.75, 1636 Pers. Huisman f 4.17½, 1637 Pers. v. d. Horst f 1.10, 1638 Pers. Oostveen en Ludriks, I. J. Asscher f 1.05, 1639 Snijders(sters) pers. Asscher f 3.48, 1640 Pers. Robijns f 0.90, 1641 Pers. Robijns, Centr. C. Vegting f 1.15, 1642 Pers. Robijns f 0.45, 1643 Pers. O. en G. f 3.16, 1644 Pers. Hamburger f 5.60, 1645 Snijderspers. v. d. Horst f 0.85, 1648 Pers. Bos f 1.80, 1651 Delden, enz. f 2.08, 1652 Th. Biesterveld, enz. f 0.60, 1654 B. Vet, enz. f 0.53, 1657 Pers. de Kromme en Ok'er f 1.40, 1658 Zagerij May f 3.20, 1659 Gemengd Hakker Cohen f 4.36, 1661 fabr. Rozelaar, Zaal I f 1.05, 1662 fabr. Rozelaar B. Kooker f 0.60, 1664 Pers. v. Wess f 0.40, 1665 Zagerij Rozelaar f 1.75, 1666 Bottenheim Noel f 2.82, 1776 Pers. v. d. Bunt f 2.30, 1668 Pers. Segaar f 2.08, 1669 Bottenheim Zaal III f 1.55, 670 Pers. de Zoete f 1.—, 1761 Pers. Soep en Co. f 2.75, 1673 Pers. Muller f 0.55, 1674 Pers. J. Veffer fa. Spier f 1.55, 1675 Snijders(sters) fabr. Boas f 1.40, 1676 Pers. Biallosterski „Coster" f 2.65, 1677 Dresden, enz. f 3.25, 1678 Stuster, enz. f 3.15, 1679 Deel pers. Schijvenschuurder en Co. f 1.48, 1680 J. Verbruggen enz. f 1.22, 1681 N.N. f 2.50, 1682 Pers. Overste f 0.75, 1683 Pers. Grupping f 0.60, 1684 Snijdsters Schijvenschuurder en v. Straten f 0.85, 1685 Pers. C. Meinhardt f 1.55, 1686 H. de Ruijter enz. f 1.20, 1687 Is. Hofstede pers. v. Asselt en Coronel f 2.40, 1697 Pers. Gebr. Goudvis en Collecte vreemdelingen fabr. Coster f 36.45, 1698 Pers. O. Groen f 2.05, 1699 Pers. Granaat f 1.70, 1700 Pers. Granaat f 0.70, 1701 Pers. Dirksz, fabr. Granaat Zaal III f 2.08, 1707 Pers. Granaat f 0.80, 1710 Pers. Boekdrukker f 0.90, 1711 Pers. Veffer f 1.10, 1712 Snijdsters Granaat f 0.60, 1713 Pers. Natkiel f 2.40, 1714 Gebr. Rozelaar, fabr. Maatschappij f 2.—, 1715 Pers. Bussink en Co. f 0.80, 1716 Gemengd Zaal 4 Maatschappij f 1.60, 1718 N.N. f 0.78, 1719 Pers. v. Praag f 0.55, 1720 N.N. f 5.50, 1721 Pers. Em. Batavier en Co., Kle;n zagerij f 1.—, 1722 Pers. Godefroi f 1.95, 1723 Pers. Berlijn f 0.75, 1724 Zaal 6, Maatschappij f 4.15, 1725 Pers. Bosboom f 1.15, 1926 Pers. Pruis en Schenkkan f 0.70, 1727 Pers. Jesse f 0.65, 1728 Pers. v. Wezel en Spits f 12.0, 1729 Pers. Spier f 3.30, 1730 Pers. Spier f 1.78, 46027 Opbrengst collecte bij de uitkeeringen f 11.76, 46028 4 Bestuurders A.N.D.B. f 10.—. Totaal f 186.28.

Steun voor de Spaansche Kinderen.

Ontvangen van 31/8-4/9 1937.

1593 Polak & Gerdes f 3.—; 1612 Snijders fabr. Coster f 1.45; 1679 Pers. Achttienribben, Concentratie f 1.05; 1653 Pers. Herens & Wijnschenk f 1.70; 1660 Snijderspers. Hakker f 1.30; 1703 Pers. Oostveen, Ludriks, I. J. Asscher f 1.10; 1704 Pers. v. d. Horst f 1.45; 1705 Snijderij I. J. Asscher f 3.12; 1706 Pers. Robijns f 0.80; 1709 Pers. Boekdrukker f 1.35; 45921 Pers. Robijns f 1.10; 45922 Pers. Robijns f 0.55; 45924 Pers. Hamburger f 5.45; 45927 Zagerspers. May f 3.05; 45928 Fabr. Asscher f 5.56; 45929 Oostveen, pers. Asscher f 0.55; 45932 fabr. Rozelaar f 1.—; 45933 Pers. v. West, fabr. Rozelaar f 0.95; 45934 Zagerij Rozelaar f 1.81; 45935 Pers. Noël, fabr. Bottenheim f 3.55½; 45936 Zaal 3, fabr. Bottenheim f 1.35; 45937 Pers. de Zoete, fabr. Bottenheim f 0.75; 45938 Pers. Sigaar, fabr. Bottenheim f 2.63, 45939 Pers. Sigaar, fabr. Bottenheim f 1.80; 45944 Pers. T. Biallosterski „Coster" f 1.56½ en vreemd geld; 45945 Pers. Goudvis f 2.25; 45947 Pers. Asscher, fabr. Weichsel f 2.20; 45949 Philips en Peilen f 0.75; 45950 Pers. Smit f 0.65½; 45951 Pers. Lewis f 2.80; 45952 Schijvenschuurder & v. Straten f 3.75; 45953 Snijdsters Schijvenschuurder & v. Straten f 0.75; 45954 Pers. Schijvenschuurder f 4.20; 45955 Pers. Schijvenschuurder & v. Straten f 1.50; 45956 Pers. Schijvenschuurder & v. Straten f 1.04; 45958 Pers. C. Meinhardt f 1.35; 45961 Snijders, fabr. Kampfraath f 0.80; 45962 Zagerij Sluizer f 1.10; 45963 Zagers A. J. Grupping f 0.55; 45964 v. Asselt en Coronel f 2.20; 45972 Pers. Bosboom f 1.15; 45973 Pers. Theeboom f 0.40; 45974 Pers. de Vriend f 0.75; 45977 Pers. Boekdrukker f 0.71; 45978 Pers. Veffer, Maatschappij f 1.10; 45979 Pers. Natkiel, Maatschappij f 1.70; 45980 Pers. Huysman f 4.23; 45981 Zagerij Batavier & Co. f 1.—; 45982 Pers. Rozelaar, fabr. Maatschappij f 2.—; 45984 N.N. f 1.85; 45986 Pers. G. & A. Slap f 4.30½; 45987 Pers. Berlijn, Maatschappij f 0.80; 45988 Pers. Frankfoorder, Maatschappij f 1.60; 45989 Pers. Polak & Mok f 0.77½; 45990 Pers. v. Praag f 0.63; 45991 Pers. Polak f 5.40; 45992 Pers. Prins, Schenkkan, Bronkhorst, Krieker f 0.95; 45993 Pers. Jesse f 0.80; 45994 Pers. Bos f 1.40; 45995 Pers. Dümig f 1.30; 45996 Pers. v. Wezel en Spits f 2.—; 45997 Pers. v. Wezel en Spits f 2.30; 45998 S. Wijnschenk, fabr. Boas f 3.75; 45999 Pers. Spier f 1.53; 46000 Pers. J. Veffer, fa. Spier f 1.25; 46001 Snijders(sters) fabr. Boas f 0.80; 46002 Pers. J. Stodel Gebr. Boas f 0.80; 46005 Bijdragen van vreemdelingen en personeel Gebr. Goudvis, fabr. Coster f 34.50; 46006 M. Groen & Co. f 1.76; 46007 Pers. Granaat f 1.50; 46008 Pers. Granaat f 0.70; 46009 Pers. Granaat Zaal 3 f 2.75; 46023 Thuiswerkers f 0.70; 46084 4 Bestuurders A.N.D.B. f 10.—; 46084 Opbrengst collecte bij uitkeeringen f 11.93½.

Totaal f 183.01½ en vreemd geld.

Je hebt 'n dubbeltje gewonnen,
Zei Dirk laatst tot zijn vriend Jef;
Steek dat nu maar in het busje,
Je weet wel, van het K.S.F.

ADVERTENTIËN.

DANKBETUIGING.

Bij deze betuigen wij onzen hartelijken dank aan het Bestuur van het K.S.F. voor de uitzending van onzen zoon Corry naar het Kolonie-Huis te Petten.

J. C. Tiest.
G. W. Tiest-de Paus.

Den 8en September 1937 herdenkt onze collega en vriend, de Heer B. C. Wijnberg, den dag, dat hij voor 50 jaar bij het Diamantvak zijn intrede deed. Nog vele jaren van het

Personeel Wijnschenk.

